

Toplumsal Politika Dergisi

e-ISSN: 2717-9338

Başvuru: 27.05.2024 Kabul: 17.06.2024

Araştırma Makalesi / Research Article

Üniversite Öğrencilerinin Aile Aidiyetleri İle Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişki: İstanbul Örneği

The Relationship Between University Students' Family Cohesion And Attachment Styles: The Case Of Istanbul

Yasemin GÜLER¹, Sena ÖKSÜZ POPLATA²

ÖZ

Aile aidiyeti; bireyin mensubu olduğu aileye yönelik olarak geliştirdiği aitlik duygusudur. Bebek ve bakım vereni arasında kurulan, hayatın ilk yıllarında oluşarak gelecekte kurulacak tüm ilişkileri etkileyen yakınlık durumu bağlanma olarak adlandırılmaktadır. Bu iki kavram bireyin kimlik oluşumunu gerçekleştirdiği ergenlik ve ilk yetişkinlik dönemlerinde önemini daha fazla göstermektedir. Aile aidiyetinin yüksek olduğu, güvenli bağlanma ilişkilerinin desteklendiği ailelerde yetişen bireylerin sorunlarla baş etme, sağlıklı iletişim kurma, destek görme ve gösterme vb. birçok olumlu özellik kazandığı görülmektedir. Çalışmada 18-25 yaş arasındaki üniversiteli gençlerin aile aidiyetleri ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemini İstanbul'da üniversite öğrenimine devam etmekte olan 305 öğrenci oluşturmaktadır. Yapılan çalışmada nicel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan ilişki tarama yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama araçları "Demografik Bilgi Formu", "Aile Aidiyeti Ölçeği" ve "İlişki Ölçekleri Anketi" şeklindedir. Verilerin analizinde SPSS Statistics 22.0 programı kullanılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde güvenli aile aidiyeti ile bağlanma stilleri toplam puanı arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmektedir. Aile aidiyeti düzeyi arttıkça bireylerin güvenli bağlanma stiline sahip olma durumları da artıyor denilebilmektedir.

Anahtar Kavramlar: Aile, Aile aidiyeti, Bağlanma, Bağlanma stilleri

ABSTRACT

Family belonging; is the sense of belonging that an individual develops for his/her family. The closeness between the baby and the caregiver, which is formed in the first years of life and affects all relationships to be established in the future, is called attachment. These two concepts show their importance more in adolescence and early adulthood periods when the individual realizes identity formation. It is seen that individuals who grow up in families where family belonging is high and secure attachment relationships are supported gain many positive characteristics such as coping with problems, establishing healthy communication, receiving and showing support. The aim of this study is to examine the relationship between family belonging and attachment styles of university students between the ages of 18-25. The sample of the study consists of 305 students continuing their university education in Istanbul. Descriptive research method, one of the quantitative research methods, was used in this study. Data collection tools are "Demographic Information Form", "Family Belonging Scale" and "Relationship Scales Questionnaire". SPSS Statistics 22.0 program was used in the analysis of the data. When the results are examined, it is seen that there is a positive relationship between the total score of family belonging and the secure attachment style. To sum up, it can be said that as the level of family belonging increases, individuals' having a secure attachment style also increases.

Keywords: Family, Family belonging, Attachment, Attachment styles

¹ Araştırma Görevlisi- İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Hizmet, İstanbul, Türkiye, yaseeguler@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-4492-7572

² Dr. Öğretim Üyesi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Hizmet, İstanbul, Türkiye, senaoksuz@windowslive.com ORCID: 0000-0002-6356-39060000

GİRİŞ

Aile toplumun en küçük ve en önemli birimidir. Aile kurumunu oluşturan anne, baba ve çocukların birbirleriyle olan ilişkileri oldukça önemli bir konudur. İletişimin yüksek, aile bağlarının kuvvetli olduğu ailelerin yaşadıkları sorun ya da çatışmalara çözüm bulabilme yetenekleri diğerlerine göre daha yüksektir (Şahin & Aral, 2012). Ailenin; ekonomik, biyolojik, psikolojik ve sosyolojik olarak ayrılan en genel sınıflandırılmasına uygun şekilde dört temel işlevinden bahsedilmektedir. Bunlar; eşler arasındaki ekonomik iş birliği, cinsellik ve üremenin düzenlenmesi, çocukların sıcak ve sevgi dolu bir ortamda büyümesi ve yetişmekte olan genç bireyin sosyalleşmesidir (Özgüven, 2001: 2).

İnsan yaşamının son derece önemli bir parçası olan etkili iletişim aile sisteminin işlevlerini gerçekleştirebilmesi için gereklidir. Etkili iletişimin olduğu ailelerde üyeler birbirlerini anlamak için özen göstermekte, aralarında güçlü bağlar oluşmaktadır. Üyeler kararları birlikte almakta, birbirlerinin hatalarına tolerans geliştirmektedir. Bu tarz ailelerde yetişmiş bireyler de doğru iletişimi öğrenerek diğer bireylerle sağlıklı ilişkiler kurabilmektedir. Etkili iletişimin bulunduğu sağlıklı ailelerde kriz ya da stres oluşturan durumlar ile baş etmek diğer ailelere kıyasla daha kolay olmaktadır (Tezel, 2004: 2).

Bireyler aile, arkadaş ve diğer sosyal ağlarındaki bireylerle kurdukları ilişkilerde; sevme, sevilme, önem verme, ilgi görme vb. gereksinimlerinin karşılanmasına yönelik çaba sarf etmektedirler. Bu bağlamda tüm ilişki türleri farklı duygusal ihtiyaçların giderilmesini sağlayarak bireyin memnuniyetini ve iyilik halini arttırmaktadır. Ailesine geliştirdiği aidiyet ile çeşitli ideolojik gruplara katılarak geliştirdiği aidiyet bireyin farklı duygularının tatmin edilmesine olanak sağlamaktadır. Özellikle belirtilmek istenen nokta ise şudur; aidiyet uzun süreçte devamlılık ve düzenlilik gösteren, hayati öneme sahip değerlerin tekrar tekrar üretildiği bir bağlılık ilişkisidir (Baumeister & Leary, 1995:500).

Bireylerin gelişimsel ve kişisel olarak en çok sorun yaşadığı dönem geçiş dönemi olarak da adlandırılan gençlik dönemidir (Aksoy & Temel, 2016). Gençlik döneminde bireyler kimliklerini geliştirme, hayattaki işlevlerini yerine getirme, kişiliği anlamlandırma uğraşı içinde psikolojik, sosyal, ekonomik birçok problemi çözmeye çalışmaktadır. Zihinsel ve fiziksel gelişimin başladığı yer olan aile kurumu sosyalleşmenin de ilk aşaması olarak görülmektedir. Genç için ilk aşama olarak görülen bu süreç iyi değerlendirilmediğinde kimlik geliştirmenin zorluklarının zemini atılmış olmaktadır (Anıl, 2011:10). Bu nedenle gençlik döneminde aileye duyulan aidiyetin önemi daha da artmaktadır. Aile aidiyeti gencin kuracağı birçok ilişkiye ve bu ilişkilerde nasıl bir bağlanma geliştireceğine etki etmektedir.

Bu dönemde ailelerin çocuklarındaki değişimlerin farkında olmaları ve uygun tepkiler vererek çocuklarının sosyal davranışlarını desteklemeleri gerekmektedir. Bireylerin gençlik dönemlerinde daha az sorun yaşamaları için bu uygun ve esnek tepkiler oldukça gereklidir (Demir,2010:264). Bahsedilen uygun ve esnek tepkilerin çoğunlukla güvenli bağlanma stiline sahip aileler tarafından sergilenebildiği görülmüştür. Güvenli bağlanma stiline sahip ailelerde yetişen bireylerin sosyal hayata daha fazla katılım

gösterdiği, duygu düzenleme yetileri kazandığı ve güvenli bağlanma ilişkisi kuran akranlar seçme eğiliminde oldukları söylenebilmektedir (Cooper, vd.,1998:1385).

Birey işlevselliğinin arttırılmasında en fazla etki aile sistemine aittir. Aile işlevselliğinde meydana gelen sorunlar genellikle birey işlevselliğinin de sorun yaşamasında sebebiyet vermektedir (Hallaç & Öz, 2014:149). Bireyin ihtiyaçlarının giderilmesi ve işlevselliğinde yaşanan sorunların çözülebilmesi için aile sisteminin değişikliğe uğraması gerekmektedir. Bu değişikliklerin yaşanabilmesi ancak ailenin bir sistem olarak algılanabilmesi ile mümkün olmaktadır. bireyin ve ihtiyaçlarının anlaşılabilmesi için aile sistemi içerisindeki konumunu bilmesi gerekmektedir. Gerekli olan değişimin yaşanabilmesi için ailenin kapasite, olanak ve motivasyonlarının bilinmesi önemlidir. (Duyan, 2010: 271).

Sağlıklı toplum idealine kavuşabilmenin en etkili yolu sağlıklı ilişkiler kurabilen ailelerin çoğalmasdır. Fakat hayatın akışı içerisinde aile içi ilişkiler sürekli beklenen şekilde yürümektedir. Aile içi ilişkilerde zaman zaman çatışma ve kavgaların yaşandığı durumlar olmaktadır. Bu tür durumların ortaya çıkmasında meydana gelen değişimlere uyum sağlanamaması etkili olmaktadır. Gerek toplumsal düzeyde gerekse aile özelinde meydana gelen değişimlere uyum sağlayabilen aileler karşılaştıkları sorunları da sağlıklı şekilde çözebilmektedir (Bayer, 2018: 216).

Ailelerin karşılaştıkları sorunlar çok çeşitlidir. Jansen ve Harris (1986 akt.,Duyan, 2010: 275) kimi sorunların aile döngüsünün doğal akışında meydana gelirken kimilerinin ise ailelerin dışında, çevresel faktörlerden dolayı meydana geldiğini belirtir. Aileye yeni üyelerin katılması, aileden üye eksilmesi, aile üyesinin kaybı, statü değişiklikleri vb. sorunlar ailede karşılaşılan sorunlara örnek olarak verilebilmektedir. Aile içi krizlerine sebep olabilecek bu değişiklikler aynı zamanda aile bireylerinin iletişimlerine, rollerine ve işlevlerine de etki etmektedir.

Bireylerin dünyaya geldikten sonra ihtiyaç duydukları bakım, aile kurumunun önemine atıfta bulunurken devamlılığının gerekliliğini de vurgulamaktadır. Aile içindeki bağların ve aidiyetin güçlü olması; bireylerin karşılaşılabilecekleri sorunlara yönelik dayanıklılık geliştirebilmelerini ve onlarla mücadele edebilecek düzeye gelmelerini sağlamaktadır. Aidiyet bireylerin psikolojik ve sosyal işlevsellikleri ile ilişkili bir kavramdır. Aidiyet duygusu yüksek bireylerin işlevselliklerinin de arttığı gözlemlenmiştir (Hagerty, vd.,1996:237).

Aile kurumunun günümüzde büyük değişimler yaşadığı inkar edilememektedir. Günümüz aileleri birey ihtiyaçlarının karşılanması noktasında bazı sıkıntılar çekmektedir. Çünkü bireyselleşme kavramı özerkleşmenin de ötesinde bireycilik kavramına dönüşmüştür. Bağlılık ve sosyalleşmeden koparak bireyler; tüketime, sanal iletişim ve paylaşımlara yönelmiştir. Bu yönelim karşılaşılan güç durumlarla mücadele edebilme yeteneklerini azaltmıştır. Aile aidiyetinin ve bağlarının bu kapsamda bireylere verdiği güç durumlarla mücadele edebilme motivasyonu yadsınamayacak düzeyde önemli görülmektedir (Mavili, vd., 2014: 32).

Birey ile bakım vereni arasında, bireyin dünyaya geldiği ilk anlarda gelişmeye başlayan duygusal bağ bağlanma olarak tanımlanmaktadır. Bağlanma doğum sonrası çoğunlukla anne ile bebek arasında oluşmaktadır. Bireyler arasındaki ilişkilerin dinamiğini çözümlenebilmek için geliştirilmiş olan bağlanma kuramı bağlanma figürüne duyulan bağın, bireyin bebeklikten başlayarak tüm gelişimsel dönemlerinde işlevsel olarak rol almasının önemini vurgulamaktadır. Yaşamın ilk günlerinde başlayan bu süreç bireyin kuracağı diğer ilişkileri de büyük oranda biçimlendirmektedir (Bowlby, 1988).

Bağlanma figürünün bireyin rahatsızlık duyduğu durumlarda tutarlı biçimde karşılık vermesi güvenli bağlanma stili ile ilişkilendirilmiştir. Benzer şekilde bireyin stres durumlarında tutarlı biçimde tepkisiz kalınması kaçınan bağlanma stili ile tutarsız tepkiler vermesi ise kaygılı/kararsız bağlanma stili ile ilintili bulunmuştur (Main, 1990: 50). Bebeklik döneminde bireyin duygusal, zihinsel ve sosyal becerilerine bağlanma ile zemin oluşturulmaktadır (Masterson, 2013).

Hayatın ilk dönemlerinde anne ve baba ile kurulan bağ ilerleyen dönemlerde kurulacak ilişkiler için oldukça önemli görülmektedir. Birey ebeveynleri ile kurduğu ilişkilere dayanarak içsel çalışma modelleri oluşturmaktadır. Bebeklik döneminde oluşturulan bu modeller izleyen gelişim dönemlerinde diğer insanlara aktarılmaktadır (Bowlby, 2012a: 156).

1. YÖNTEM

Bu araştırma T.C. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulu Başkanlığı tarafından verilen 28.05.2021 tarihli ve E.7209 sayılı Etik Kurul Onay kararı ile yürütülmüştür.

1.1.Araştırma Modeli

İstanbul ilinde üniversite eğitimine devam etmekte olan 18-25 yaş aralığındaki gençlerden yola çıkılarak bağlanma stilleri ve aile aidiyetleri arasındaki ilişkiyi belirlemeyi hedefleyen bu çalışma nicel olarak tamamlanmıştır. Nicel araştırma yöntemleri içerisinde ise genel tarama modellerinden olan ilişkisel tarama modeli çalışmaya uygun bulunmuştur.

Geçmişte veya günümüzde var olan durumu olduğu biçimiyle tasvir eden, kişilerde istenen davranış değişikliklerinin yaşanması ve öğrenme sürecinin tamamlanması için uygulanan yöntemlerin tümüne tarama modeli denilmektedir. Genel tarama modeli çok sayıda elemanı bulunan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varabilmek için tüm evreni veya evrenden seçilecek örnek bir grup ya da örneklem ile tarama yapmaktır. İki ya da daha fazla sayıdaki değişken arasında birlikte bir değişimin olup olmadığını belirlemek üzerine yapılan tarama yaklaşımına ise ilişkisel tarama modeli denmektedir. Bu modelde değişkenlerin aynı anda değişip değişmediği, değişim gerçekleşiyorsa da bu sürecin nasıl olduğu tespit edilmeye çalışılır (Karasar, 2011).

1.2.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İstanbul'da üniversite eğitimine devam etmekte olan 18-25 yaş aralığındaki gençler oluşturmaktadır. İstanbul ilinde 13 adet devlet 44 adet vakıf olmak üzere toplam 57 üniversite bulunmaktadır. Üniversite ve öğrenci sayısının diğer illere kıyasla yüksek olması ve araştırmacının bu ilde ikamet etmesi sebebiyle İstanbul ili araştırma için seçilmiştir. Pandemi koşullarında eğitimler uzaktan devam ettiğinden kolayda örnekleme yöntemine başvurulmuştur. Çalışmanın örneklem sayısı Gürbüz ve Şahin (2016)'in oluşturduğu "Farklı Evrenler için Kabul Edilebilir Asgari Örneklem Büyüklükleri Tablosu" na göre 384 olarak belirlenmiştir. Ancak pandemi koşulları sebebiyle belirlenen sayıya ulaşamadığından 305 katılımcı ile çalışma tamamlanmıştır.

1.3.Veri Toplama Araçları

Araştırma sorularına cevap bulabilmek için "Kişisel Bilgi Formu" na ek olarak "Aile Aidiyetleri Ölçeği" ve "İlişki Ölçekleri Anketi" kullanılmıştır. Ölçeklerin kullanılabilmesi için geliştirenlerden izin alınmıştır.

1.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formu, değişkenleri ölçerken önemli olduğu ve çalışmaya katkı sağlayacağı düşünülen yaş, cinsiyet, ebeveynle birlikte yaşayıp yaşamam durumu vb. demografik verilerin elde edilmesine yönelik toplamda 8 sorudan oluşan araştırmacı tarafından hazırlanmış soru formudur.

1.3.2. İlişki Ölçekleri Anketi

Bağlanma stillerinin ortaya konabilmesi için Bartholomew ve Horowitz Dörtlü Bağlanma Modeli' ni geliştirmişlerdir. Bu modelde bireylerin kendilerine ve başkalarına karşı geliştirdiği olumlu ya da olumsuz zihinsel algılara göre bağlanma stilleri farklılık göstermektedir. Bunlar; güvenli bağlanma, saplantılı bağlanma, kayıtsız bağlanma ve korkulu bağlanmadır. Araştırmada kullanılan İlişki Ölçekleri Anketi bahsedilen dört bağlanma stilini ve boyutlarını ölçtüğü için tercih edilmiştir. Ölçekte güvenli bağlanma ve kayıtsız bağlanma stilleri beş, saplantılı ve korkulu bağlanma stilleri dört madde ile ölçülmektedir. Toplamda 30 maddeden oluşan İlişki Ölçekleri Anketi Bartholomew ve Horowitz tarafından geliştirilmiştir (Bartholomew & Horowitz, 1991). Ölçeğin Türkçe uyarlaması Sümer ve Güngör tarafından yapılmıştır (Sümer & Güngör, 1999).

1.3.3. Aile Aidiyeti Ölçeği

Aile aidiyetine ilişkin sadece bir ölçek geliştirilmiştir. Çalışmada kullanılacak olan Aile Aidiyeti Ölçeği Mavili, Kesen ve Daşbaşı tarafından 2014 yılında geliştirilerek güvenilirlik çalışmaları tamamlanmıştır. Ölçek 17 soru ve iki boyuttan oluşmaktadır.

Bu boyutlar araştırmacılar tarafından birinci boyut bireyin ailesine hissettiği kendilik aidiyeti alt boyutu ve ikinci boyut ailenin bireye hissettirdiği aile aidiyeti alt boyutu olarak adlandırılmıştır (Mavili,Kesen,&Daşbaş,2014).

1.4.Verilerin Toplanması

Araştırmada verilerin toplanması için gençlere daha kolay ulaşılabileceği dūřüncesi ile öncelikle Google Formlarda anket sorularını içeren bir form oluşturulmuştur. Oluřturulan bu form elektronik ortamlarda ve sosyal medya aracılığı ile paylaşılmış ve katılımcıların cevaplaması sağlanmıştır. Daha sonra pandemi kısıtlamaları kaldırıldığında daha fazla sayıya ulaşabilmek adına toplamda 3 sayfadan oluşan anket formu oluşturulmuş ve niversite öğrencilerine dağıtılarak cevaplamaları istenmiştir. Veriler Mayıs- Eylül 2021 tarihleri arasında toplanmıştır. Katılımcıların ad - soyad bilgileri alınmamıştır. Öđrencilerin soruları cevaplaması yaklaşık 10-15 dakika srmuştr. Veriler toplanırken gönüllülük esası göz önünde bulundurulmuştur. Katılımcıların sorulara doğru cevapları verdikleri varsayılmaktadır.

1.5.Verilerin Analizi

Katılımcılardan doldurulması istenen anketler kodlanarak SPSS 22 programında analiz edilmiştir. Öncelikle katılımcıların cevaplarını kapsayan demografik bilgiler betimleyici tablolar ile çalışmada yer almıştır. Daha sonra yapılacak testlerin hangileri olduğuna karar verebilmek için verilere normallik testi uygulanmıştır. Kolmogorov-Smirnov değerleri, histogram grafikleri ve arpıklık- basıklık değerleri değerlendirmeye alınmıştır. Kolmogorov-Smirnov değerlerine göre verilerin normal dağılmadığı görülmüştür. Ancak George & Mallery (2012)' ye göre arpıklık-basıklık değerleri $\pm 2,0$ arasında olduğunda verilerin normal dağılım gösterdiği söylenebilmektedir.

Yapılan değerlendirmelerin sonucunda araştırmada parametrik testlerin kullanılabilceğine karar verilmiştir. Değerkenler arasındaki ilişki bağımsız örneklem t testi, tek yönlü varyans analizi ve Pearson Korelasyon Analizi ile irdelenmiştir. Analiz sonuçlarının anlamlılığının yorumlanmasında ölçüt olarak anlamlılık düzeyi 0.05 değerinde kullanılmıştır.

2. BULGULAR

Yapılan araştırma sonucu elde edilen veriler istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Bu bölümde yapılan analizler tablolar halinde sunulmuştur.

Araştırmaya yaşları 18-25 yaşları arasında değerkenlik gösteren farklı niteliklere sahip 305 niversite ğrencisi katılmıştır. Araştırmaya en fazla katılım 81 kişi (%26,6) ile 20 yaşındaki öğrenciler tarafından sağlanmıştır. Diğer katılımcıların yaş dağılımı; 18 yaş 31 kişi (%10,2), 19 yaş 39 kişi (%12,8), 21 yaş 52 kişi (%17), 22 yaş 34 kişi (%11,1), 23 yaş 25 kişi(%8,2), 24 yaş 19 kişi (%6,2) ve 25 yaş 24 kişi (%7,9) şeklinindedir.

Tablo1 : Katılımcıların Diğer Demografik Bilgileri

		n	%
Cinsiyet	Kadın	189	62
	Erkek	116	38
Öğrenim Görülen Üniversite Türü	Devlet Üniversitesi	194	63.6
	Vakıf Üniversitesi	111	36.4
Kiminle Yaşıyor?	Yalnız	15	4.9
	Ailesiyle	250	82
	Ev arkadaşıyla	20	6.6
	Öğrenci yurdunda	20	6.6
Kardeş Sayısı	1	26	8.5
	2	106	34.8
	3	97	31.8
	4	50	16.4
	5 ve üzeri	26	8.5
Anne-Baba Birlikte Mi Yaşıyor?	Evet	278	91.1
	Hayır	27	8.9
Çalışma Durumu	Tam zamanlı çalışıyor	44	14.4
	Yarı zamanlı çalışıyor	41	13.4
	Çalışmıyor	220	72.1
TOPLAM		305	100

Katılımcıların cinsiyet dağılımları %62 kadın, %38 erkek şeklindedir. Oranlar arasındaki bu fark Kişisel Bilgi Formu'nun uygulandığı bölümlerde eğitim gören kadın öğrenci sayısının erkek öğrencilere oranla yüksek olmasından kaynaklanmıştır. Katılımcıların 194'ü devlet üniversitelerinde 111'i ise vakıf üniversitelerinde öğrenimine devam etmektedir %82 oranla katılımcıların büyük bir çoğunluğunu kapsayan 250 kişi ailesi ile yaşamaktadır.

Katılım sağlayan bireylerin kardeş sayılarının dağılımı %8,5 tek çocuk, %34,8 2 kardeş, %31,8 3 kardeş, %16,4 4 kardeş ve %8,5 5 ve üzeri kardeş şeklinde değişmektedir. Anne babanın birlikte yaşayıp yaşamadığına ilişkin soruya verdikleri yanıtlar incelendiğinde 278 kişinin (%91,1) anne ve babasının

birlikte yaşadıkları görülmektedir. 27 kişinin ise anne ve babaları ayrı yaşamaktadır. Çalışma durumları incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun (%72,1) çalışmadığı görülmektedir.

Tablo 2: Cinsiyet Değişkenine Göre Aile Aidiyeti ve Bağlanma Stilleri Puanları

	CİNSİYET	N	X	SS	T	P
Korkulu	Kadın	189	4,4735	1,26951	1,921	0,056
	Erkek	116	4,1918	1,19935		
Kayıtsız	Kadın	189	4,8942	0,97665	2,01	0,045
	Erkek	116	4,6603	1,00164		
Güvenli	Kadın	189	4,0582	0,81358	-2,515	0,013
	Erkek	116	4,3345	0,99661		
Saplantılı	Kadın	189	3,8095	1,03404	-1,136	0,257
	Erkek	116	3,9483	1,03762		
Kendilik Altboyutu	Kadın	189	50,9894	7,55546	2,799	0,005
	Erkek	116	48,4655	7,78787		
Aile Altboyutu	Kadın	189	17,7831	3,49323	-0,084	0,933
	Erkek	116	17,819	3,82804		
Aile Aidiyeti	Kadın	189	68,7725	10,35981	1,983	0,048
	Erkek	116	66,2845	11,08136		

Araştırmaya katılım gösterenlerin bağlanma stilleri ve aile aidiyetlerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde bir fark olup olmadığına karar verebilmek için bağımsız gruplar t testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına göre korkulu ve saplantılı bağlanma stilleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$). Kayıtsız ve güvenli bağlanma stilleri ile cinsiyet değişkeni arasında ise anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$).

Ortalama değerler incelendiğinde kadınların kayıtsız bağlanma düzeyleri ($\bar{x}=4,8942$) erkeklerin kayıtsız bağlanma düzeylerinden ($\bar{x}=4,6603$) yüksektir. Güvenli bağlanmada ise tam tersi erkeklerin güvenli bağlanma düzeyleri ($\bar{x}=4,3345$) kadınlarınkinden ($\bar{x}=4,0582$) yüksek bulunmuştur.

Aile Aidiyeti Ölçeği' nin alt boyutlarından olan kendilik alt boyutu ile cinsiyet değişkeni arasındaki ilişki incelendiğinde ise aralarında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Diğer bir alt boyut olan aile alt boyutu cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermemekte iken aile aidiyeti toplam puanında cinsiyete göre farklılaşma olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Tablo 3: Yaş Değişkenine Göre Aile Aidiyeti ve Bağlanma Stilleri Puanları

	Yaş	n	X	SS	P	Post-Hoc
Korkulu	18	31	4,0242	1,1750086	0,01	18<24 21<24
	19	39	4,2308	1,3697683		
	20	81	4,3951	1,241763		
	21	52	4,024	1,1791277		
	22	34	4,5221	1,2723273		
	23	25	4,74	1,1978279		
	24	19	5,2105	0,8090768		
	25	24	4,3958	1,3040836		
Kayıtsız	18	31	4,6	0,98928	0,699	-
	19	39	4,6872	1,04508		
	20	81	4,758	0,94378		
	21	52	4,8923	1,06012		
	22	34	5	0,97483		
	23	25	4,848	1,10194		
	24	19	5,0105	0,87553		
	25	24	4,75	0,93855		
Güvenli	18	31	4,2000	0,96885	0,145	-
	19	39	4,1897	1,12198		
	20	81	4,1309	0,87187		
	21	52	4,1731	0,77816		
	22	34	4,1118	0,83440		
	23	25	3,8720	0,81625		
	24	19	4,0105	0,79014		
	25	24	4,6583	0,87373		
Saplantılı	18	31	3,8548	0,79785	0,071	-
	19	39	4,0192	0,91296		
	20	81	4,0031	1,05807		

	21	52	3,4663	1,06760		
	22	34	4,1176	0,89873		
	23	25	3,7600	1,26137		
	24	19	3,6711	0,85005		
	25	24	3,8958	1,25091		
Kendilik Alt Boyutu	18	31	50,2903	7,08611	0,617	-
	19	39	49	7,54983		
	20	81	49,0123	9,10013		
	21	52	51,2115	7,23645		
	22	34	49,9706	7,20894		
	23	25	49,52	6,60252		
	24	19	51,1053	8,64031		
	25	24	52	5,78604		
Aile Alt Boyutu	18	31	18,3871	3,556	0,551	-
	19	39	17,641	3,72394		
	20	81	17,7407	3,71409		
	21	52	18,4231	4,01637		
	22	34	17,3824	3,56766		
	23	25	17,24	3,11288		
	24	19	18,4211	3,62577		
	25	24	16,7917	2,79719		
Aile Aidiyeti	18	31	68,6774	10,08096	0,787	-
	19	39	66,6410	10,69798		
	20	81	66,7531	12,26125		
	21	52	69,6346	10,58306		
	22	34	67,3529	9,97537		
	23	25	66,7600	9,04286		
	24	19	69,5263	11,75854		
	25	24	68,7917	7,85177		

Katılımcıların bağlanma stilleri ve aile aidiyetlerinin yaş değişkenine göre değişip değişmediğini belirlemek için ANOVA testi uygulanmıştır. Bu testte korkulu bağlanma stiline göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde değiştiği görülmüştür ($p < 0,05$). Farklılığın hangi yaşlar arasında olduğunu belirlemek için Post-Hoc testlerinden olan Gabriel çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Bu testin sonucuna göre 24 yaşındaki öğrencilerin korkulu bağlanma düzeylerinin 18 ve 21 yaşındaki öğrencilerin korkulu bağlanma düzeylerinden daha yüksektir.

İlişki Ölçekleri Anketi'nde bulunan diğer bağlanma stilleri olan kayıtsız, güvenli ve saplantılı bağlanma stilleri ile yaş değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p > 0,05$). Yaş değişkeni ile aile aidiyeti, kendilik aidiyeti alt boyutu ve aile aidiyeti alt boyutu arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p > 0,05$).

Tablo 4: Katılımcıların Yaşadıkları Kişilere Göre Aile Aidiyeti Bağlanma Stilleri Puanları

	Kiminle Yaşıyor?	N	X	SS	P	POST-HOC
Korkulu	Yalnız ¹	15	4,8500	1,0428	0,1561	-
	Ailesiyle ²	250	4,3830	1,2398		
	Ev Arkadaşıyla ³	20	4,2625	1,3871		
	Öğrenci Yurdunda ⁴	20	3,9000	1,2861		
Kayıtsız	Yalnız ¹	15	5,0000	0,8142	0,7783	-
	Ailesiyle ²	250	4,8104	0,9873		
	Ev Arkadaşıyla ³	20	4,7400	1,2124		
	Öğrenci Yurdunda ⁴	20	4,6600	0,9627		
Güvenli	Yalnız ¹	15	4,2533	0,8331	0,2503	-
	Ailesiyle ²	250	4,1168	0,9133		
	Ev Arkadaşıyla ³	20	4,4100	0,7663		
	Öğrenci Yurdunda ⁴	20	4,4300	0,8033		
Saplantılı	Yalnız ¹	15	4,1667	1,2452	0,5242	-
	Ailesiyle ²	250	3,8600	0,9931		
	Ev Arkadaşıyla ³	20	3,8875	1,2914		
	Öğrenci Yurdunda ⁴	20	3,6375	1,1427		

Kendilik Alt Boyutu	*Yalnız ¹	15	49,9333	6,8397	0,0001	3<1 3<2 3<4
	*Ailesiyle ²	250	50,4520	7,0937		
	*Ev Arkadaşıyla ³	20	41,8500	11,9924		
	*Öğrenci Yurdunda ⁴	20	53,0000	6,0175		
Aile Alt Boyutu	Yalnız ¹	15	17,4667	3,3138	0,0019	3<2 3<4
	*Ailesiyle ²	250	17,8360	3,4608		
	*Ev Arkadaşıyla ³	20	15,5000	4,8177		
	*Öğrenci Yurdunda ⁴	20	19,8500	3,3289		
Aile Aidiyeti	*Yalnız ¹	15	67,4000	9,0380	0,0001	3<1 3<2 3<4
	*Ailesiyle ²	250	68,2880	9,8892		
	*Ev Arkadaşıyla ³	20	57,3500	16,4773		
	*Öğrenci Yurdunda ⁴	20	72,8500	8,3809		

Katılımcıların bağlanma stilleri ve aile aidiyetlerinin yaşadıkları kişilere göre değişip değişmediğini belirlemek için ANOVA testi uygulanmıştır. Test sonucuna göre kayıtsız, korkulu, güvenli ve saplantılı bağlanma stilleri ile katılımcıların yaşadıkları kişilere göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

Aile Aidiyeti Ölçeği ve alt boyutları ile katılımcıların yaşadıkları kişiler değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulabilmek için Post-Hoc testlerinden Hochberg's GT2 çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Hochberg's GT2 testinin sonuçlarına göre ev arkadaşıyla yaşayan katılımcıların kendilik alt boyutu düzeyi yalnız, ailesiyle ve öğrenci yurdunda yaşayanların kendilik alt boyutundan düşüktür. Aile aidiyeti alt boyutu incelendiğinde ise yine ev arkadaşıyla yaşayan katılımcıların, ailesiyle ve öğrenci yurdunda yaşayan katılımcıların aile aidiyeti alt boyut düzeylerinden düşük bulunmuştur. Benzer bir sonuçla yalnız, ailesiyle ve öğrenci yurdunda yaşayan katılımcıların aile aidiyeti puan ortalamaları ev arkadaşıyla yaşayan katılımcıların puan ortalamalarından yüksek bulunmuştur.

Tablo 5: Katılımcıların Çalışma Durumuna Göre Aile Aidiyeti ve Bağlanma Stilleri Puanları

	Çalışma Durumu	N	X	Ss	P	Post-Hoc
Korkulu	Tam Zamanlı ¹	44	4,4261	1,3344	0,169	-
	Yarı Zamanlı ²	41	4,0244	1,2547		
	Çalışmıyor ³	220	4,4182	1,2257		
Kayıtsız	Tam Zamanlı ¹	44	4,8091	0,9995	0,097	-
	Yarı Zamanlı ²	41	4,4976	1,1028		
	Çalışmıyor ³	220	4,8618	0,9614		
Güvenli	Tam Zamanlı ¹	44	4,2864	0,9887	0,022	3<2
	Yarı Zamanlı ²	41	4,4732	0,9031		
	Çalışmıyor ³	220	4,0809	0,8638		
Saplantılı	Tam Zamanlı ¹	44	3,9489	0,9456	0,638	-
	Yarı Zamanlı ²	41	3,9573	1,1936		
	Çalışmıyor ³	220	3,8273	1,0244		
Kendilik Alt Boyutu	Tam Zamanlı ¹	44	50,7500	6,9152	0,468	-
	Yarı Zamanlı ²	41	48,7561	8,3839		
	Çalışmıyor ³	220	50,1227	7,7653		
Aile Alt Boyutu	Tam Zamanlı ¹	44	17,8409	3,4570	0,361	-
	Yarı Zamanlı ²	41	17,0488	3,4129		
	Çalışmıyor ³	220	17,9273	3,6844		
Aile Aidiyeti	Tam Zamanlı ¹	44	68,5909	9,5973	0,411	-
	Yarı Zamanlı ²	41	65,8049	11,2143		
	Çalışmıyor ³	220	68,0500	10,8009		

Katılımcıların bağlanma stilleri ile aile aidiyetlerinin çalışma durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğinin anlaşılması için ANOVA testi uygulanmıştır. Sonuçlar incelendiğinde kayıtsız, korkulu ve saplantılı bağlanma stilleri ile çalışma durumu arasında anlamlı bir fark bulunmadığı görülmüştür($p>0,05$). Güvenli bağlanma stili ile çalışma durumu arasında ise anlamlı bir farklılaşma

olmaktadır($p<0,05$). Bu durumda güvenli bağlanma stilinin hangi gruplarda farklılaştığını belirlemek için Hochberg's GT2 testi yapılmıştır. Test sonucuna göre çalışmayan katılımcıların güvenli bağlanma düzeylerinin yarı zamanlı çalışan katılımcıların güvenli bağlanma düzeylerinden daha düşük olduğu görülmüştür. Aile Aidiyeti Ölçeği ve alt boyutları ile katılımcıların çalışma durumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 6: Anne ve Babanın Birlikte Yaşayıp Yaşamama Durumuna Göre Aile Aidiyeti ve Bağlanma Stilleri Puanları

	Anne- Baba Birliktelik Durumu	n	X	SS	T	P
Korkulu	Evet	278	4,3255	1,25249	-1,84	0,067
	Hayır	27	4,787	1,14921		
Kayıtsız	Evet	278	4,7986	0,99529	-0,377	0,706
	Hayır	27	4,8741	0,96261		
Güvenli	Evet	278	4,1791	0,89168	0,992	0,322
	Hayır	27	4	0,94299		
Saplantılı	Evet	278	3,8696	1,03344	0,395	0,693
	Hayır	27	3,787	1,07798		
Kendilik Altboyutu	Evet	278	50,3345	7,36415	1,67	0,106
	Hayır	27	46,8889	10,47096		
Aile Altboyutu	Evet	278	17,9317	3,51772	2,102	0,036
	Hayır	27	16,4074	4,36119		
Aile Aidiyeti	Evet	278	68,2662	10,1942	1,758	0,089
	Hayır	27	63,2963	14,34416		

Katılımcıların anne ve babalarının birlikte yaşayıp yaşamama durumlarına göre bağlanma stilleri ve aile aidiyetlerinde farklılaşma olup olmadığını anlayabilmek için bağımsız gruplar t testi uygulanmıştır. Yapılan analizde katılımcıların anne ve babalarının birlikte yaşama veya yaşamama değişkeni açısından dört bağlanma stilinde de anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Aile aidiyeti ölçeğinin alt boyutu aile aidiyeti alt boyutu anne babanın birlikte yaşayıp yaşamama durumuna göre anlamlı bir farklılaşma göstermektedir ($p<0,05$). Burada ortalama puanlara bakıldığında

anne-babası birlikte yaşayan bireylerin aile aidiyeti alt boyutu düzeyi ($\bar{x}=17,9317$) anne-babası ayrı yaşayan bireylerin düzeyinden yüksek çıkmıştır ($\bar{x}=16,4074$). Kendilik aidiyeti alt boyutu ve aile aidiyeti ile kıyaslandığında ise anlamlı bir farklılığın bulunmadığı gözlemlenmiştir.

Tablo 7: Kardeş Sayısına Göre Aile Aidiyeti ve Bağlanma Stilleri Puanları

	Kardeş Sayısı	n	X	SS	P	Post-Hoc
Korkulu	1	26	4,5288	1,5384	0,886	-
	2	106	4,3656	1,1413		
	3	97	4,2809	1,2677		
	4	50	4,3850	1,2679		
	5 Ve Üzeri	26	4,4904	1,3162		
Kayıtsız	1	26	4,9692	1,0578	0,671	-
	2	106	4,8717	0,8949		
	3	97	4,7113	1,1072		
	4	50	4,7360	0,9039		
	5 Ve Üzeri	26	4,8538	1,0300		
Güvenli	1	26	4,1154	0,8601	0,847	-
	2	106	4,1226	0,8456		
	3	97	4,2412	0,8607		
	4	50	4,0960	1,0030		
	5 Ve Üzeri	26	4,2154	1,0777		
Saplantılı	1	26	3,8750	0,9598	0,118	-
	2	106	3,6722	0,9651		
	3	97	3,9510	1,1265		
	4	50	4,1150	0,9861		
	5 Ve Üzeri	26	3,8077	1,0590		
Kendilik Altboyutu	1	26	48,7308	9,8247	0,215	-
	2	106	51,0660	7,3773		
	3	97	50,3814	7,9732		

	4	50	48,9200	7,0097		
	5 Ve Üzeri	26	47,9231	6,8698		
Aile Altboyutu	1	26	17,2692	4,6005	0,04	5<2
	2	106	18,3396	3,4056		
	3	97	17,9794	3,6883		
	4	50	17,5000	3,2966		
	5 Ve Üzeri	26	16,0000	3,2496		
Aile Aidiyeti	1	26	66,0000	13,6938	0,105	-
	2	106	69,4057	10,1642		
	3	97	68,3608	11,0172		
	4	50	66,4200	9,5449		
	5 Ve Üzeri	26	63,9231	9,4188		

Katılımcıların bağlanma stilleri ile aile aidiyetlerinin kardeş sayısına göre farklılık gösterip göstermediğinin anlaşılması için ANOVA testi uygulanmıştır. Test sonucunda kardeş sayıları ile bağlanma stilleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

Kardeş sayısı değişkeni ile aile aidiyeti alt boyutu arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Bu farklılaşmanın hangi gruplarda olduğunun belirlenebilmesi için Hochberg's GT2 testi yapılmıştır. Bu testin sonucunda 2 kardeşe sahip olan katılımcıların aile aidiyet alt boyut düzeylerini 5 ve üzeri kardeşi olanlara göre daha yüksek bulunmuştur. Kendilik aidiyeti alt boyutu ve aile aidiyet düzeyleri ile kardeş sayısı değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 8: Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Eğitim Görme Durumlarına Göre Aile Aidiyeti ve Bağlanma Stilleri Puanları

	Öğrenim Görülen Üniversite Türü	n	X	SS	T	P
Korkulu	Devlet	194	4.4111	1.2738	0.826	0.41
	Vakıf	111	4.2883	1.20567		
Kayıtsız	Devlet	194	4.8	1.02285	-0.122	0.903

	Vakıf	111	4.8144	0.93758		
Güvenli	Devlet	194	4.2103	0.88645	1.213	0.226
	Vakıf	111	4.0811	0.91109		
Saplantılı	Devlet	194	3.9523	1.04651	2.017	0.045
	Vakıf	111	3.705	1.00238		
Kendilik Altboyutu	Devlet	194	49.2062	8.19824	-2.48	0.014
	Vakıf	111	51.4685	6.62752		
Aile Altboyutu	Devlet	194	17.5309	3.68044	-1.701	0.09
	Vakıf	111	18.2613	3.47383		
Aile Aidiyeti	Devlet	194	66.7371	11.25622	-2.37	0.018
	Vakıf	111	69.7297	9.37011		

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin devlet ve vakıf üniversitelerinde eğitim görme durumları açısından bağlanma stilleri ve aile aidiyetlerinde anlamlı farklılık olup olmadığının incelenmesi için bağımsız gruplar t testi yapılmıştır. Yapılan analizde kayıtsız, korkulu ve güvenli bağlanma stilleri ile öğrenim görülen üniversite türü değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). Saplantılı bağlanma stili ise öğrenim görülen üniversite türü değişkenine göre farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Ortalamalara göre devlet üniversitelerinde öğrenim gören katılımcıların saplantılı bağlanma düzeyleri ($\bar{x}=3,9523$) vakıf üniversitelerinde öğrenim gören katılımcıların saplantılı bağlanma düzeylerinden ($\bar{x}=3,705$) yüksektir.

Analiz sonuçlarına göre kendilik aidiyeti alt boyutu ile öğrenim görülen üniversite türü değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Devlet üniversitelerine devam eden öğrencilerin kendilik aidiyeti alt boyut ortalamalarının ($\bar{x}=49,2062$) vakıf üniversitelerinde eğitim gören öğrencilerin kendilik aidiyeti alt boyut ortalamalarından ($\bar{x}=51,4685$) düşük olduğu görülmüştür. Aile aidiyeti alt boyutu ile öğrenim görülen üniversite türü değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Öğrenim görülen üniversite türü Aile Aidiyeti arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur ($p<0,05$). Vakıf üniversitelerinde eğitim gören öğrencilerin aile aidiyeti ortalamaları ($\bar{x}=69,7297$) devlet üniversitelerinde öğrenim gören öğrencilerin aile aidiyeti ortalamalarından ($\bar{x}=66,7371$) düşük bulunmuştur.

Tablo 9: Aile Aidiyeti ve Bağlanma Stilleri Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

		1	2	3	4	5	6	7
1)Korkulu	R							
	P							
2)Kayıtsız	R	0.543**						
	P	0.001						
3)Güvenli	R	-0.446	-0.304					
	P	0.001	0.001					
4)Saplantılı	R	0.173**	-0.168	0.029				
	P	0.002	0.003	0.615				
5)Kendilik Alt Boyutu	R	-0.198	-0.094	0.103	-0.258			
	P	0.001	0.100	0.072	0.001			
6)Aile Alt Boyutu	R	-0.251	-0.133	0.133*	-0.244	0.741**		
	P	0.001	0.020	0.020	0.001	0.001		
7)Aile Aidiyeti	R	-0.228	-0.113	0.120*	-0.269	0.974**	0.874**	
	P	0.001	0.048	0.037	0.001	0.001	0.001	

**Correlation İs Significant At The 0.01 Level (2-Tailed).

*Correlation İs Significant At The 0.05 Level (2-Tailed).

Aile aidiyeti ile bağlanma stilleri puanlarının arasındaki ilişkinin incelenmesi için Pearson Korelasyon Analizi yapılmıştır. Bağlanma stillerinin kendi aralarındaki ilişkileri incelendiğinde korkulu bağlanma stili ile kayıtsız ve saplantılı bağlanma stilleri arasında olumlu yönde bir ilişki bulunmuştur ($r = 0,543$, $r = 0,173$, $p < 0,01$). Buna göre kayıtsız, korkulu ve saplantılı bağlanma düzeylerinin birlikte artıp azaldığı söylenebilmektedir.

Aile Aidiyeti Ölçeği alt boyutları kendilik aidiyeti ile aile alt boyutu arasında olumlu yönde güçlü bir ilişki bulunmuştur ($r = 0,741$, $p < 0,01$). Aile aidiyeti toplam puanı ile alt boyutları olan kendilik aidiyeti alt boyutu ($r = 0,974$, $p < 0,01$) ve aile alt boyutu ($r = 0,874$, $p < 0,01$) arasında pozitif yönde çok güçlü ilişki olduğu bulunmuştur. Bu duruma göre aile aidiyeti toplam puanı alt boyut puanlarıyla paralel olarak artmakta ve azalmaktadır.

Aile aidiyeti ile bağlanma stilleri arasındaki korelasyon karşılaştırıldığında güvenli bağlanma stili ile aile aidiyeti toplam puanı arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmektedir ($r= 0,120, p<0,05$). Aile aidiyeti düzeyi arttıkça bireylerin güvenli bağlanma stiline sahip olma durumları da artıyor diyebilmekteyiz. Sonuçlara göre korkulu, kayıtsız ve saplantılı bağlanma stilleri ile aile aidiyeti ve alt boyutları arasında bir ilişki bulunmamaktadır.

3. DEĞERLENDİRME VE TARTIŞMA

Araştırmanın ana hedefi gençlerin aile aidiyet düzeylerinin bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin ortaya konmasıdır. Bu amaçla araştırmaya katılan 305 üniversite öğrencisine Kişisel Bilgi Formu, Aile Aidiyeti Ölçeği (AAÖ) ve İlişki Ölçekleri Anketi (İÖA)'nden oluşan bir anket formu dağıtılarak kendilerine uygun şekilde cevaplanmaları istenmiştir. Katılımcıların verdikleri cevaplar SPSS ile analiz edilerek bulgular çalışmanın dördüncü bölümünde sunulmuştur. Bu bölümde elde edilen sonuçlar araştırma konuları bağlamında ve daha önce yapılmış çalışmalar ışığında yorumlanmıştır.

Cinsiyet değişkenine göre bağlanma stilleri incelendiğinde kayıtsız ve güvenli bağlanma stilleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Buna göre cinsiyetin kayıtsız ve güvenli bağlanma stilleri üzerinde etkili olduğu söylenebilmektedir. Çalışmada kadınların kayıtsız bağlanma stili puan ortalamalarının erkeklere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Yani kadınlar erkeklere oranla daha fazla kayıtsız bağlanmaktadır. Güvenli bağlanmada ise tam tersi olarak erkeklerin kadınlardan daha fazla güvenli bağlanma stiline sahip oldukları görülmüştür.

Koser & Barut (2020)' un çalışmalarında güvenli ve korkulu bağlanma stili ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Çalışmada erkeklerin güvenli bağlanma stili oranları kadınlardan yüksek iken kadınların korkulu bağlanma stili oranları erkeklerden yüksektir. Benzer şekilde Koçak ve Karasu (2016) araştırmalarında erkeklerin güvenli ve saplantılı bağlanma ortalamalarının kadınlardan yüksek olduğunu bulmuştur. Bu çalışmada kadınların korkulu bağlanma stili ortalamaları da erkeklerin ortalamalarından daha yüksek bulunmuştur. Ergenlerin bağlanma stillerini inceleyen Karakuş (2012) güvenli bağlanma stiline göre farklılık gösterdiğini bulmuştur. Çalışmaya göre erkeklerin güvenli bağlanma puan ortalamaları kadınların ortalamalarından daha yüksektir. Bahsi geçen çalışmaların bulguları bu araştırmada elde edilen bulguları destekler niteliktedir.

Bağlanma Kuramı'nda bireyin kendisi ve başkalarına yönelik bilişsel temsillerini kapsayan içsel çalışan modeller bakım verenin davranışları ile ilişkilendirilmektedir. İhtiyaç duyduğunda gerekli ilgi ve olumlu tepkileri gören çocuk bakım verenini güvenli, ulaşılabilir olarak tanımlar. Bakım veren çocuğun ihtiyaçlarına duyarsız kaldığında ise reddedici bir bakım veren ve sevmeye değer görülmeyen kendilik şemaları oluşur (Bowlby, 1973). Güvensiz olarak nitelenen kayıtsız, saplantılı ve kaygılı bağlanma biçimlerinde bu olumsuz kendilik ve başkaları şemalarından en az biri bulunmaktadır. Görüldüğü üzere bunların gelişiminde ebeveyn tutumları oldukça önemli yer almaktadır.

Bakım verenin bebeğin ihtiyaçlarını yeterli ölçüde karşılmasına önem atfeden bir diğer kuramcı ise Erikson'dur. Erikson (1968) fiziksel ihtiyaçların yanı sıra sevgi ve yakınlık gibi ihtiyaçlarında yeterli karşılanmasına vurgu yapar. Yeterince karşılanmayan ihtiyaçların güvensizlik duygusunu ortaya çıkaracağını ifade eder. Bakım vereni tarafından ihtiyaçları yeterli düzeyde karşılanmış bireylerde görülen güven duygusunun yalnızca bireyin kendisine değil başkalarına yönelik temel güveni de kapsadığını savunur.

Aile Aidiyeti Ölçeği' nin alt boyutlarından olan kendilik alt boyutu ve aile aidiyeti toplam puanında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Kadınların kendilik aidiyeti alt boyut ve aile aidiyeti toplam puan ortalamaları erkeklerin ortalamalarından daha yüksektir. Bu durumda kadınların erkeklere göre kendilik ve aile aidiyetlerinin erkeklerden yüksek olduğu söylenebilmektedir. Korkut & Gençtürk (2020) araştırmamızı destekler nitelikte sonuçlara ulaşmıştır. Bahsedilen çalışmada da katılımcıların kendilik aidiyeti alt boyutu ve aile aidiyeti toplam puanlarında kadınların ortalamalarının erkeklerden yüksek olduğu görülmektedir.

Genel olarak literatürde yer edinmiş çalışmalarda da benzer sonuçların ortaya konduğu gözlemlenmiştir. Çalışmaların büyük çoğunluğu (farklı sonuç çıkan çalışmaların varlığı göz önünde bulundurularak. bkz: Kahraman, 2021) erkeklerin kadınlara oranla daha fazla güvenli bağlanma stili geliştirme eğiliminde oldukları ve kadınların aile aidiyetlerinin erkeklere göre daha fazla olduğu söylenebilmektedir. Bu durumun ortaya çıkışında toplumsal cinsiyet rollerinin etkili olduğu düşünülmektedir. Akkaş (2019: 99-100) toplumsal cinsiyeti; toplumdan topluma değişiklik gösterebilen, sosyal yaşamda kadın ve erkeğin uyması gereken rollerini belirleyen toplumsal bir statü olarak tanımlamaktadır. Bu kavram çoğunlukla erkek egemenliğine hizmet eden bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Ataerkil bir toplum olan Türk toplumunda da erkek çocuklar daha özgüvenli, çevreye açık ve destekleyici bir tutumla yetiştirilirken kız çocukları daha korumacı ve baskıcı tutumlar ile yetiştirilmektedir. Sürekli kendisini koruması gereken cinsiyet kadın cinsiyeti olarak bireylere kodlanmaktadır. Bu durum kadınların diğerleriyle iletişim ve ilişki kurarken daha çekimser ve güvensiz bir tutum geliştirmelerine sebep olmaktadır. Çelikkaleli & Avcı (2016) çalışmalarında toplumsal cinsiyet rollerine göre bağlanma stillerini incelemiştir. Çalışma sonuçlarına göre bağlanma stillerinin oluşumunda toplumsal cinsiyet rollerinin etkisiyle birlikte biyolojik cinsiyetin etkili olduğu söylenmektedir.

Yaş değişkenine göre sonuçlar incelendiğinde bağlanma stilleri ile yaş arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. 24 yaşındaki üniversite öğrencilerinin korkulu bağlanma düzeylerinin 18 ve 21 yaşındakilerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Literatürdeki diğer çalışmalar incelendiğinde yaş değişkeni ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkiye yönelik sonuçların birbirinden farklı çıktığı görülmektedir. Örneğin Erözkan (2011) ve Subaşı ve Kazan (2020)'ın yapmış oldukları araştırmalarda bağlanma stilleri ile yaş değişkeni arasında istatistiksel bir farklılaşma bulamamıştır. Bu durumun kişilerin bağlanma stillerinin yaşlarına göre değişkenlik göstermemesinden kaynaklandığı

düşünülmektedir. Bireyler çocukluk dönemlerinde geliştirdikleri bağlanma stillerine gençlik döneminde de sahiptirler. Belli bir yaş aralığını kapsayacak bir bağlanma stili atamak bu ölçüde mümkün görünmemektedir.

Bu noktada Bowlby' in düşünceleri de çıkan sonuçları desteklemektedir. Bowlby (1973) bireyin bebeklik ve çocukluk döneminde oluşan zihinsel temsillerin ilerleyen gelişim dönemlerinde çok fazla değişime uğramadığını söylemektedir. Güvenli ya da güvensiz olarak kodlanan bağlanma biçimi bireyin hayatı boyunca kuracağı ilişkilerde etkili olmaktadır.

Katılımcıların yaşadıkları kişiler ile Aile Aidiyeti Ölçeği ve alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Aile aidiyeti toplam puanı ve alt boyutları kapsamında değerlendirildiğinde ev arkadaşıyla yaşayan üniversite öğrencilerinin puan ortalamaları yalnız, ailesiyle ve öğrenci yurdunda yaşayan öğrencilerin puan ortalamalarından düşük bulunmuştur. Araştırmada şaşırtıcı bir sonuç olarak öğrenci yurdunda yaşayan öğrencilerin aile aidiyeti alt boyut ve aile aidiyeti toplam puan ortalamaları diğerlerinden yüksek çıkmıştır.

Yapılan test sonuçlarında güvenli bağlanma stili ile çalışma durumu arasında ise anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Çalışmayan katılımcıların güvenli bağlanma puan ortalamaları tam ve yarı zamanlı çalışan katılımcıların puan ortalamalarından düşük çıkmıştır. Buradan hareketle güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin başka kişilerle iletişimlerinin daha iyi olduğu ve yeni bir çevreye girmedi diğerlerine göre kolaylık yaşadıkları tahmininde bulunmaktadır. Fakat araştırma örnekleminin üniversite öğrencilerinden oluşmuş olması sebebiyle çoğunluğun çalışmıyor olması ve çalışma durumunun daha önce yapılan benzer çalışmalarda sorulmamış olması kesin bir yorum yapabilmeyi imkansız kılmaktadır. Çocukluk döneminde oluşan bağlanma stillerinin yetişkin iletişimine olan etkisini inceleyen Subaşı & Kazan (2020) araştırmalarında çalışma durumunu irdelemişlerdir. Araştırma sonuçlarında yetişkinlerin çalışma durumları ile güvenli ve kaçınmacı bağlanma stili arasında anlamlı bir farklılık bulmuşlardır. Bu çalışmaya göre çalışan yetişkinlerin güvenli bağlanma stili puan ortalamaları çalışmayanlardan yüksek çıkmıştır.

Aile aidiyeti alt boyutu ile anne babanın birlikte yaşayıp yaşamama durumu istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermiştir. Anne-babası birlikte yaşayan bireylerin aile aidiyeti alt boyutu puan ortalaması anne-babası ayrı yaşayan bireylerin ortalamasından yüksek çıkmıştır. Alan yazında araştırmada çıkan bu sonucu destekler nitelikte, anne-babası birlikte yaşayan bireylerin; anne-babası ayrı yaşayan veya üvey anne-babaya sahip olan bireylere kıyasla daha yüksek aile aidiyeti geliştirdiğini gösteren birçok çalışma bulunmaktadır (Brown & Manning 2009; King vd. 2018; Aslantürk vd. 2020).

Birçok çalışmada ortaya çıkan bu sonuç göstermektedir ki anne-baba ve çocuğun duygusal yakınlıklarının yanı sıra fiziksel olarak da aynı mekanda bulunmaları aile aidiyetleri açısından önemlidir. Çünkü bir arada yaşayan anne-babaların çocuklarına sağlayabilecekleri imkanlar gerek fiziki gerekse duygusal açıdan anne-babaları ayrı yaşayan çocuklara sağlanabilecek imkanlardan fazla

olabilmektedir. En basit örnekle tam aile yapısına sahip çocuklar ebeveynlerini her gün görebilmekteyken ebeveynleri ayrı yaşayan çocuklar bir ebeveynini diğerine kıyasla daha az görmektedir. Bu durum haliyle aile aidiyet düzeyini etkilemektedir.

Boşanma her ne kadar kadın ve erkek arasında gerçekleşen bir eylem gibi görünse de çocuk bu süreçte ebeveynleri kadar dahil olmaktadır. Sürecin beraberinde getirdiği değişikliklerin çocuğu etkilememesi ihtimal dışıdır. Bu değişikliklerin yanı sıra boşanma evresinde birbiriyle sürekli çatışma yaşayan ve çocuklarını bu çatışmalardan uzak tutmayı başaramayan anne – babalar da durumu daha da stresli bir hale sokmaktadır. Uzun vadedeki etkilerine bakıldığında çocukluğunda ebeveynleri boşanmış olan çocukların diğer gelişimsel süreçlerinde tam aileye sahip çocuklardan daha fazla sorun yaşadıkları görülebilmektedir. Çocukluk döneminde edinilen bu boşanma deneyiminin yetişkinlik dönemlerinde bağlanma sorunlarına da yol açabileceği bilinmektedir (Öngider, 2013).

Yapılan analizlerde kardeş sayısı ile aile aidiyeti alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. 2 kardeşe sahip olan katılımcıların aile aidiyet alt boyut düzeylerinin 5 ve üzeri kardeşi olanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. İlik (2019) ergenlerle yaptığı araştırmasında 4 ve üzeri sayıda kardeşi olan ergenlerin aile aidiyeti toplam ve alt boyut puan ortalamalarını, 2 ve daha az sayıda kardeşe sahip olan ergenlerden daha düşük bulmuştur. Benzer bir sonuç da Açıkkel Gülel & Daşbaşı (2019)' ın araştırmalarında karşımıza çıkmaktadır. Araştırmada 1-3 aralığında kardeş sayısına sahip olan çocukların aile aidiyet düzeyi, 4-5 kardeşi olan çocukların aile aidiyet düzeylerinden daha yüksek bulunmuştur.

Kardeş sayısının aile aidiyetine etki etmesinin sebebinin ailede bireye ayrılabilir zaman ve imkanların kısıtlanmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ebeveynlerin tüm çocuklarıyla aynı şekilde ilgilenebilmeleri çok zor bir durumdur. Ailedeki çocuk sayısının artışı da bu zor duruma olumsuz şekilde yansımaktadır. Ebeveyn kontrolünden ve ilgisinden beklentisi düşük olan bireylerin aile aidiyetlerinin de düşük olabileceği düşünülmektedir.

Öğrenim görülen üniversite türü değişkeni ile bağlanma stilleri arasında yapılan analize göre saplantılı bağlanma stili ise öğrenim görülen üniversite türü arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Devlet üniversitelerinde öğrenim gören öğrencilerin saplantılı bağlanma düzeylerinin vakıf üniversitelerinde öğrenim gören öğrencilerin saplantılı bağlanma düzeylerinden yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca kendilik aidiyeti alt boyutu ve aile aidiyeti toplam puanı ile öğrenim görülen üniversite türü değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Analiz sonuçlarına göre devlet üniversitelerinde okuyan öğrencilerin kendilik aidiyeti alt boyut ortalamaları vakıf üniversitelerinde okuyan öğrencilerin kendilik aidiyeti alt boyut ortalamalarından düşük iken; vakıf üniversitelerinde okuyan öğrencilerin ise aile aidiyeti toplam puan ortalamaları devlet üniversitelerinde okuyan öğrencilerin aile aidiyeti toplam puan ortalamalarından düşüktür. Alan yazın incelendiğinde üniversite öğrencileri ile yapılan bağlanma stili ve aile aidiyeti araştırmalarında üniversite türü değişkeninin analizlerde kullanıldığına

rastlanılmamıştır. Bu nedenle çıkan sonuçların literatürle uyumlu olup olmadığı bilgisi verilememektedir.

Literatürdeki bu eksikliğe rağmen Karakuyu & Güzelgül Yöndem (2013)' in çalışması araştırma sonuçlarının desteklenmesi noktasında önem arz etmektedir. Çalışmada İstanbul'da üniversite okuyan öğrencilerin sosyokültürel özelliklerinin tespiti için devlet ve vakıf üniversitelerinde okuyan öğrencilerin özellikleri kıyaslanmıştır. Araştırmada öğrencilerin ekonomik ve sosyo-kültürel özelliklerini belirleyebilmek için 32 soruluk bir anket uygulanmıştır. Bu çalışmanın sonucunda devlet ve vakıf üniversitesinde okuyan öğrenciler arasında sosyo- kültürel ve ekonomik yönden olduğu kadar tutum ve davranışlar açısından da kayda değer farklılıkların bulunduğu iletilmektedir. Bulunan sosyo-kültürel ve ekonomik farklılıkların bağlanma stili ve aile aidiyetini de etkilemekte olduğu yorumu yapılabilmektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada üniversiteli gençlerin aile aidiyetlerinin bağlanma stillerine olan ilişkisi ortaya konmaya çalışılmıştır. Birinci bölümde bahsedildiği gibi bu ana amaca ek olarak üç soruya daha cevap aranmıştır. Bunların ilki gençlerin demografik özelliklerinin bağlanma stillerini etkileyip etkilememesidir. Soruya cevap bulabilmek için gençlerin yaş, cinsiyet, kardeş sayısı gibi demografik özellikleri ile İlişki Ölçekleri Anketi (İÖA)' nde bulunan bağlanma stillerini belirlemeye yönelik sorulara verdikleri cevaplardan aldıkları puanlar bağlamında istatistiksel analizler yapılmıştır.

Yapılan analizlere göre cinsiyet, yaş, çalışma durumu ve üniversite türü değişkenleri ile gençlerin bağlanma stilleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Burada üzerinde durulmak istenen nokta cinsiyet değişkenidir. Cinsiyet değişkenine göre erkeklerin kadınlara göre daha fazla güvenli bağlanma stiline sahip oldukları görülmüştür. Elde edilen bu sonuç alan yazındaki birçok çalışmayla da desteklenmektedir. Erkeklerin kadınlardan daha güvenli bağlanıyor olmasının temelinde toplumsal cinsiyet eşitsizliği yatmaktadır.

Bireylerin aileden sonra sosyalleşmeye ilk adım attıkları ve yeni ilişkiler deneyimlediği yer okullar olmaktadır. Okula başladıktan sonra da güvenli bağlanmalarının teşvik edilmesi ve desteklenmesi oldukça önemlidir. Çocukların ve gençlerin okullarında erişim sağlayabilecekleri ve onlara psiko-sosyal destek sağlayabilecek meslek elemanlarının bulunmasının önem arz ettiği düşünülmektedir. Burada okul sosyal hizmetinin uygulamaya geçirilmek üzere okullarda sosyal hizmet uzmanlarının görevlendirilmesi önerilmektedir.

Demografik özelliklerin üniversiteli gençlerin aile aidiyet düzeylerini etkileyip etkilemediğinin araştırılması için de çeşitli analizler yapılmıştır. Gençlerin Aile Aidiyeti Ölçeği (AAÖ)' nden aldıkları puanlar ile demografik özellikleri arasındaki istatistiksel farklar ortaya konulmuştur. Cinsiyet, gençlerin yaşadıkları kişiler, anne babanın birliktelik durumu, kardeş sayısı ve üniversite türü değişkenleri ile aile aidiyeti puanları arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Bireylerin aile aidiyetlerinin yüksek olabilmesi tabii ki birçok faktöre bağlıdır. Ancak en önemlisi aile içerisinde ilgi, destek ve sevgi görebilmeleridir. Aile içerisinde alınacak kararların ortak ve eşit katılım ile alınması önemlidir. Bu noktada genç bireye sahip ebeveynlerin daha da dikkatli davranması önerilmektedir. Çünkü üniversite, gençlerin hayatlarında kimliklerini oluşturarak daha fazla sorumluluk alacakları bir evreye geçtikleri dönemi kapsamaktadır. Bu evrede onları alınacak kararlara dahil etmek ve bu şekilde desteklemek bir yandan da aile aidiyetlerini güçlendirmek anlamına gelmektedir.

Kardeş sayısının 5 ve üzeri olduğu ailelerde her çocuğun eşit ilgi ve imkana erişimi güçleşmektedir. Bu nedenle bireylerin kendilerini aileye ait hissetmemeye başlamaları ve uzaklaşmaları söz konusu olmaktadır. Ailelere verilebilecek farkındalık eğitimleri ile hem ebeveynlere hem de çocuklara aidiyeti güçlendirebilmek adına neler yapabileceklerinin anlatılmasının bu noktada yarar sağlayabileceği düşünülmektedir.

Anne babası birlikte yaşayan gençlerin aidiyet düzeyleri anne babası ayrı yaşayan gençlerin aile aidiyet düzeylerinden yüksek çıkmıştır. Buradan boşanmanın hangi yaşta yaşanırsa yaşansın çocuk konumundaki bireyleri olumsuz etkilediği görülmektedir. Boşanma sürecinin ve sonrasında aileler açısından sancılı geçmesinin önüne geçebilmek adına aile danışmanlığı sisteminin ve psiko-sosyal destek hizmetlerinin daha etkin kullanılması önerilmektedir. Bu noktada ailelerle çalışmadaki yetkinlikleri bakımından sosyal hizmet uzmanlarına çok iş düştüğü düşünülmektedir.

Son olarak “Gençlerin aidiyet düzeylerinin yüksek olması onların güvenli bağlanma yaşayabilmeleri için yeterli bir ölçüt müdür?” sorusu cevaplanmaktadır. Yukarıda da açıklandığı gibi aile aidiyeti düzeyini ve bağlanma stillerinin oluşumunu etkileyen birçok parametre bulunmaktadır. Yapılan korelasyon analizinde güvenli bağlanma ve aile aidiyeti arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur. Bu noktada güvenli aile aidiyeti düzeyi ile güvenli bağlanma stiline sahip olma durumu birlikte artıyor ya da azalıyor diyebilmekteyiz. Literatür araştırmaları ve yapılan analizler sonucunda aile aidiyetinin yüksek olmasının bireylerin güvenli bağlanma geliştirmelerine büyük destek sağladığı söylenebilmektedir. Kısacası gençlerin aidiyet düzeylerinin yüksek olması güvenli bağlanma yaşayabilmeleri açısından tek başına yeterli değildir fakat güvenli bağlanma stiline sahip olabilmeleri noktasında oldukça güçlü bir etkiye sahiptir.

Kaynakça

- Açıknel Gülel, E., & Daşbaşı, S. (2019). Suça Sürüklenmiş Erkek Çocuklarla Aile Aidiyeti ve Yaşam Doyumu İlişkisi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 30(3): 965-987.
- Akkaş, İ. (2019). Cinsiyet ve Toplumsal Cinsiyet Kavramları Çerçevesinde Ortaya Çıkan Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılığı. *EKEV Akademi Dergisi*: 97-118.
- Aksoy, A., & Temel, F. (2016). *Ergen ve Gelişimi Yetişkinliğe İlk Adım* (4. Baskı b.). İstanbul: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Anıl, H. A. (2011). *Kültürel Değişme Açısından Kuşaklar Arası Çatışma*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aslantürk, H., Kesen, N. F., & Daşbaşı, S. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Aile Aidiyetinin Aileye İlişkin Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31(4): 1579-1598.
- Baumeister, R., & Leary, M. (1995). The Need to Belong: Desire for Interpersonal Attachments as a Fundamental Human Motivation. *Psychological Bulletin, The Amerikan Psychological Association*, 117(3): 497-529.
- Bayer, A. (2018). Ailede Yaşanan Anlaşmazlıklar ve Çözüm Önerileri. *ANTAKİYAT/Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*: 215-234.
- Bowlby, J. (1988). Developmental Psychiatry Comes Of Age. *The American Journal Of Psychiatry*, 145(1): 1-10.
- Bowlby, J. (2012). *Bağlanma*. (T. V. Soylu, Çev.) İstanbul: Pinhan Pub.
- Bowlby, J. (2012a). *Güvenli Bir Dayanak*. (S. Güneri, Çev.) İstanbul: Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları.
- Brown, S. L., & Manning, W. (2009). Family Boundary Ambiguity and the Measurement of Family Structure: The Significance of Cohabitation. *Demography*, 46(1): 85-101.
- Cooper, M. L., Shaver, P. R., & Collins, N. L. (1998). Attachment Styles, Emotion Regulation and Adjustment in Adolescence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(5):1380-1397.
- Çelikkaleli, Ö., & Avcı, R. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Göre Bağlanma Biçimlerinin İncelenmesi. *Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(7): 103-123.
- Demir, İ. (2010). Ergenlik Döneminde Bağlanma. T. Solmuş içinde, *Bağlanma, Evlilik ve Aile Psikolojisi* (s. 259-271). İstanbul: Sistem Yayıncılık.

- Diehl, M., Elnick, A., Bourb, L., & Labouvie-Vief, G. (1998). Journal of Personality and Social Psychology. *Adult Attachment Styles: Their Relations to Family Context and Personality*, 74(6): 1656-1669.
- DiTommaso, E., Brannen-McNulty, C., Ross, L., & Burgess, M. (2003). Attachment Styles, Social Skills And Loneliness In Young Adults. *Personality And Individual Differences*, 35(2):303-321.
- Duyan, V. (2010). *Sosyal Hizmet Temelleri, Yaklaşımları, Müdahale Yöntemleri*. . Ankara: Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and crisis*. New York: W.W. Norton.
- Erözkan, A. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Bağlanma Stilleri ve Karar Stratejileri. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3):60-74.
- Hagerty, B. M., Williams, R., Coyne, J., & Early, M. (1996). Sense of Belonging And Indicators of Social and Psychological Functioning. *Archives of Psychiatric Nursing*, 10(4): 235-244.
- Hallaç, S., & Öz, F. (2014). Aile Kavramına Kuramsal Bir Bakış. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 6(2): 142-153.
- İlik, D. A. (2019). *Ergenlerde Bağlanma Stilleri ve Aile Aidiyetinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Jansen, C., & Harris, O. (1986). *Family Treatment in Social Work Practice*. Itasca: Peacock.
- Karakuyu, M. & Güzel Yöndem, S. (2013). Türkiye’de Üniversite Öğrencilerinin Sosyokültürel Özelliklerinin Tespiti ve Analizi: İstanbul Örneği. *Marmara Coğrafya Dergisi*, Sayı: 27 .172- 192.
- King, V., Boyd, L., & Pragg, B. (2018). Parent-Adolescent Closeness, Family Belonging, and Adolescent Well-Being Across Family Structures. *Journal of Family Issues*, 39(7): 2007-2036.
- Kiremitçi, S. (2020). *Lise öğrencilerinde aile aidiyeti ve şiddet eğilimi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Koçak, R., & Karasu, H. (2016). Ergenlerde Özerkliğin Yordayıcısı Olarak Bağlanma Stilleri ve Proaktif Kişilik Yapılarının İncelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1): 195-236.
- Korkut, G., & Gençtürk, Z. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeyleri İle Aile Aidiyeti Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(24): 209-231.
- Koser, İ. E., & Barut, Y. (2020). Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerileri, Problem Çözme Becerileri Ve Bağlanma Stilleri İlişkisi. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(23): 1765-1789.
- Main, M. (1990). Cross-cultural studies of attachment organization: Recent studies, changing methodologies, and the. *Human Development*, 38-61.

- Masterson, J. (2013). *Bağlanma Kuramı ve Nörobiyolojik Kendilik Gelişimi Açısından Kişilik Bozuklukları*. (H. Şentürk, Çev.) İstanbul: Litera Yayıncılık.
- Mavili Aktaş, A. (2004). Aile Terapisinde Sosyal Hizmet Yaklaşımı. *Aile ve Toplum*, 7(7).
- Mavili, A., Kesen, N. F., & Daşbaş, S. (2014). Aile Aidiyeti Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 33: 29-45.
- Öngider, N. (2013). Boşanmanın Çocuk Üzerindeki Etkileri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 5(2): 140-161.
- Özgüven, İ E.(2001). Ailede İletişim ve Yaşam. Ankara: PDREM Yayınları; p.3-348.
- Subaşı, N. G., & Kazan, H. (2020). Çocukluk Dönemi Bağlanma Stillerinin Yetişkin İletişimindeki Etkisi. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 10(2): 147-162.
- Şahin, S., & Aral, N. (2012). Aile İçi İletişim. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(3): 55-66.
- Tezel, A. (2006). Aile içi İletişim. *Journal of Human Sciences*, 8(1)

ETİK ve BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara ve bilimsel atıf gösterme ilkelerine riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Toplumsal Politika Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarlarına aittir.